

LÅGKONJUNKTUR OCH TANDVÅRDS- BESÖK

Rapport
2023

BAKGRUND

Dagligen har det under vintern och våren 2022/2023 rapporterats om ett sämre samhälls-ekonomiskt läge där allt fler hushåll har svårt att få ekonomin att gå runt. Erfarenheterna från tidigare perioder av försämrad samhällsekonomi visar på minskad besöksfrekvens till tandvården och försämrade tandvårdsvanor. Samtidigt befinner vi oss i en situation där tandvårdsbesöken drastiskt minskade på grund av covid-19-pandemin. Enligt Försäkringskassan var antalet tandvårdsbesök år 2022 ännu inte tillbaka på samma nivåer som före pandemin.

Mot denna bakgrund har undersökningsföretaget Novus på uppdrag av Sveriges Tandläkarförbund analyserat aktuella tandvårdsmönster hos befolkningen. Syftet med undersökningen är att få en bättre bild av allmänhetens prioritering av tandvård i det rådande samhällsekonomiska läget.

SVERIGES TANDLÄKARFÖRBUND

Sveriges Tandläkarförbund är den odontologiska professionens organisation. Vår uppgift är att ta tillvara tandläkarnas intressen i de frågor som rör tandläkaryrket. Vi är Sveriges bredaste nätverk för tandläkare med ca 7 000 enskilda medlemmar.

Kontaktpersoner: Jeanette Reinbrand och Lea Lobelius.

Sveriges Tandläkarförbund 2023:4

Fotograf: omslagsbild Tim Bogdanov, Unsplash, bild s. 2 Colourblind Kevin, Unsplash, bild s. 11 Rudi Fargo, Unsplash.

ANTAL GENOMFÖRDA INTERVJUER: 1073

FÄLT PERIOD 17-25 MAJ 2023

GENOMFÖRANDE

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag av Sveriges Tandläkarförbund. Informationen har samlats in via webbintervjuer i Novus slumpmässigt rekryterade Sverige-panel. Novus Sverige-panel garanterar representativa resultat, vilket innebär att resultaten i undersökningen är generaliserbara för målpopulationen som helhet.

Webbfrågorna har ingått som del i en större undersökning med frågor även inom andra ämnesområden än tandvård. Svartfrekvensen för undersökningen är 60%. Som helhet har 1073 intervjuer i åldrarna 18-84 år genomförts. Resultaten som presenteras i rapporten har justerats för att endast inkludera respondenter i åldrarna 24-84 år. Det innebär att rapportresultaten är baserade på 933 intervjuer. Intervjuerna genomfördes under perioden 17-25 maj 2023.

Datan har också analyserats utifrån undergrupperna kön, ålder, utbildning, sysselsättning, hushållsinkomst, typ av boende, region samt hemmaboende barn i hushållet. När resultatet för undergrupperna signifikant skiljer sig gentemot totalvärdet redovisas det i rapporten. En förutsättning för att kunna redovisa resultatet per undergrupp är att minst 80 intervjuer ska ha genomförts i den aktuella undergruppen. För vissa av frågorna i undersökningen har detta gränsvärde inte uppnåtts, varför det då inte går att uttala sig om resultatet för undergruppen skiljer sig mot totalvärdet eller inte.

De resultat som presenteras i rapporten är statistiskt säkerställda. Novus har genomfört ett cell chi2-test av resultaten med konfidensgrad 95%.

UNDERGRUPPER

Sysselsättning

- Studerande
- Arbetare
- Tjänsteman
- Egen företagare
- Pensionär
- Arbetssökande
- Annan

Utbildning

- Grundskola eller lägre
- Universitet

Hushållsinkomst

- -299k
- 300k-499k
- 500k-799k
- 800k-
- Vill ej uppge
- Vet ej

Hemmaboende barn

- Ja/Nej

Region

- Östra Sverige
- Södra Sverige
- Västra Sverige
- Norra Sverige
- Stockholm

Boende

- Hyreslägenhet
- Bostadsrätt
- Villa/radhus
- Övrigt (inneboende m.fl.)

Ålder

Kön

REGION

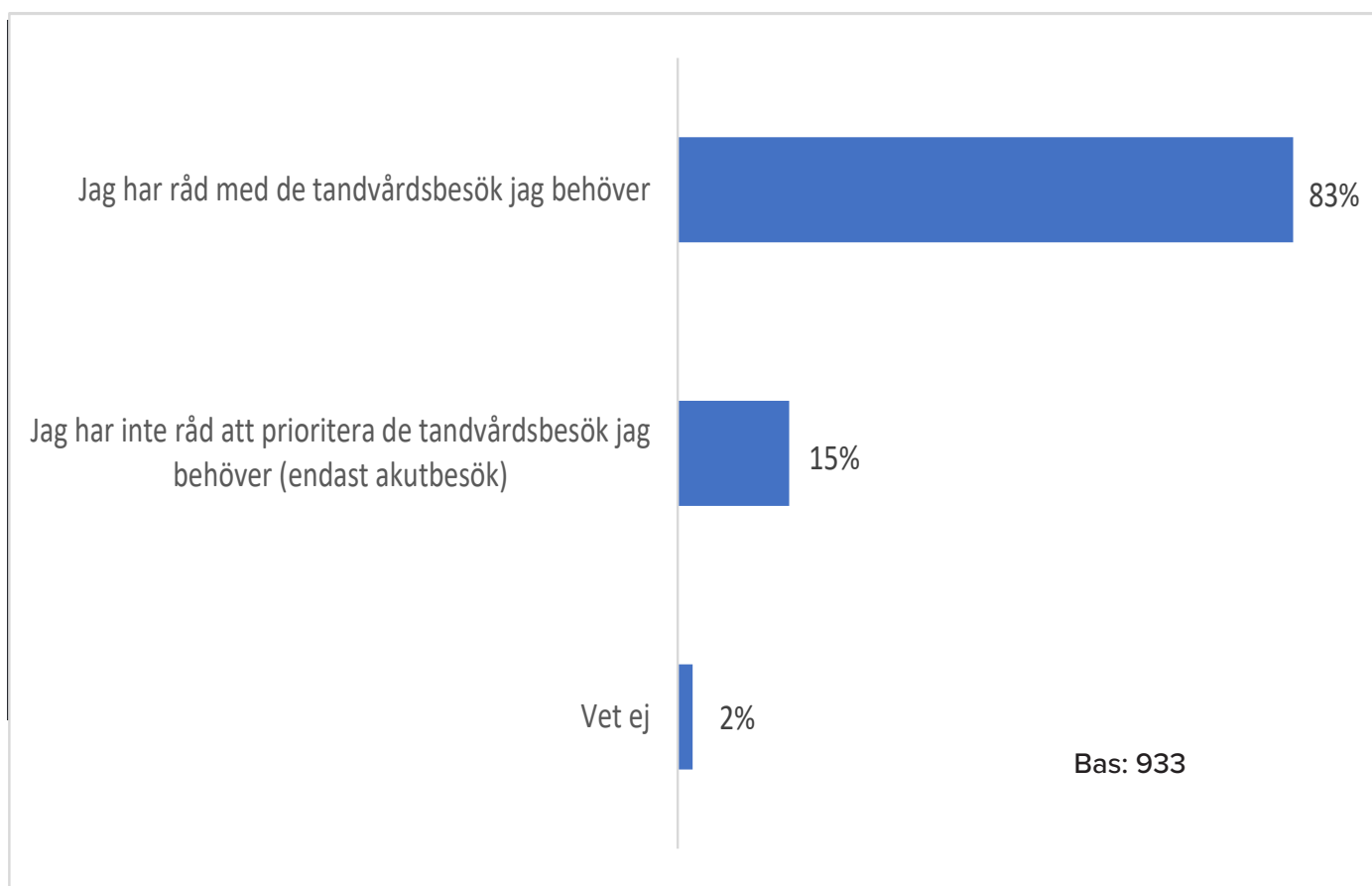

DRYGT FYRA AV FEM HAR RÅD MED DE TANDVÅRDSBESÖK SOM DE BEHÖVER

FRÅGA Vilket av följande stämmer bäst in på dig idag?

Med tandvårdsbesök syftar vi på rutinundersökningar och/eller pågående tandvårdsbehandlingar.

SIGNIFIKANTA SKILLNADER MOT TOTALEN

FÖLJANDE UNDERGRUPPER SVARAR I HÖGRE GRAD:

Jag har råd med de tandvårdsbesök jag behöver (83%)

- Man, 65-84 år (93%); Kvinna, 50-64 år (89%)
- Utbildning - Universitet (88%)
- Sysselsättning - Tjänsteman (91%)
- Boende - Bostadsrätt (91%); Villa/radhus (88%)
- Hushållsinkomst - 500k -799k (87%); 800k - (93%)
- Boende i - Västra Sverige (91%)

Jag har inte råd att prioritera de tandvårdsbesök jag behöver (endast akutbesök) (15%)

- Ålder - 35-49 år (21%)
- Utbildning - Gymnasium eller lägre (19%)
- Sysselsättning - Arbetare (21%)
- Boende - Hyreslägenhet (29%)
- Hushållsinkomst - - 299k (30%)
- Boende i – Norra Sverige (28%)

Resultaten visar att drygt fyra av fem svenskar i åldern 24-84 år (83%) har råd med de tandvårdsbesök som de behöver. Totalt 15% uppger att de inte har råd att prioritera de tandvårdsbesök de behöver och 2% har svarat att de inte vet.

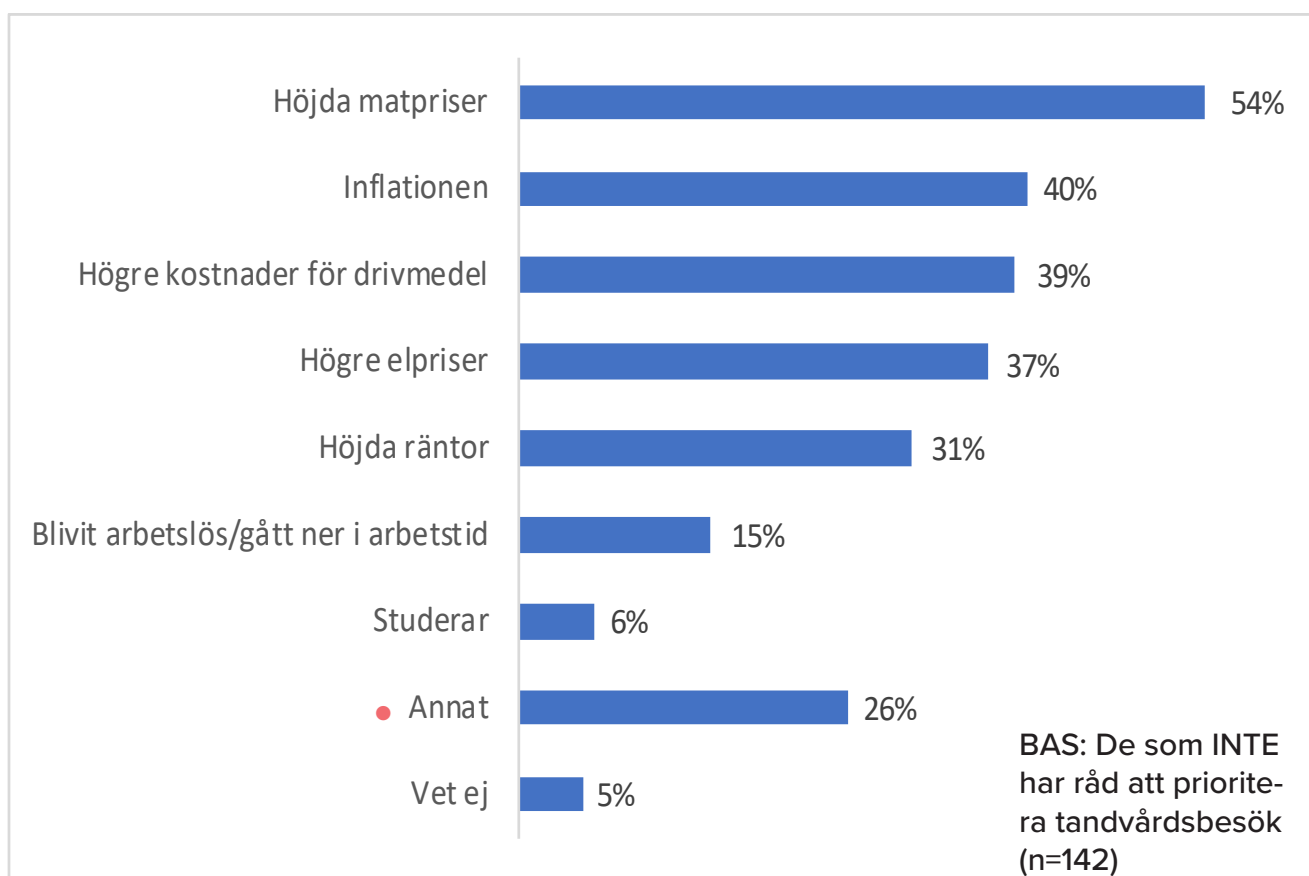
Vissa undergrupper uppvisar statistiskt säkerställda skillnader gentemot befolkningen som helhet. Undersökningen visar att personer i åldern 35-49 år, personer med utbildning från gymnasiet eller lägre, arbetare, boende i hyreslägenhet, personer med en hushållsinkomst lägre än 300 000 kr/år och boende i norra Sverige i lägre utsträckning än populationen som helhet har råd att prioritera tandvårdsbesök. Sämst är situationen för boende i norra Sverige, gruppen boende i hyreslägenhet och de med låg inkomst. Inom dessa grupper uppger ca 30% att de inte har råd att prioritera de tandvårdsbesök som de behöver.

För bland andra universitetsutbildade, tjänstemän och personer med en hushållsinkomst på 500 000 kr/år eller högre är situationen istället bättre än i populationen som helhet. Inom dessa grupper har ca 90% svarat att de har råd med de tandvårdsbesök de behöver.

2

BLAND DE SOM INTE HAR RÅD ATT PRIORITERA TANDVÅRDSBESÖK: – Hälften uppger att de höjda matpriserna är anledningen till bortprioritering av tandvård

FRÅGA Vad är det som gör att du inte anser att du har råd att prioritera de tandvårdsbesök du behöver idag? Flera svar möjliga.

Bland de som inte har råd att prioritera tandvårdsbesök uppgav drygt varannan (54%) att bortprioriteringen beror på höjda matpriser följt av inflationen (40%). Ytterligare anledningar till att man behöver prioritera bort sina tandvårdsbesök är högre kostnader för drivmedel (39%), högre elpriser (37%) och höjda räntor (31%).

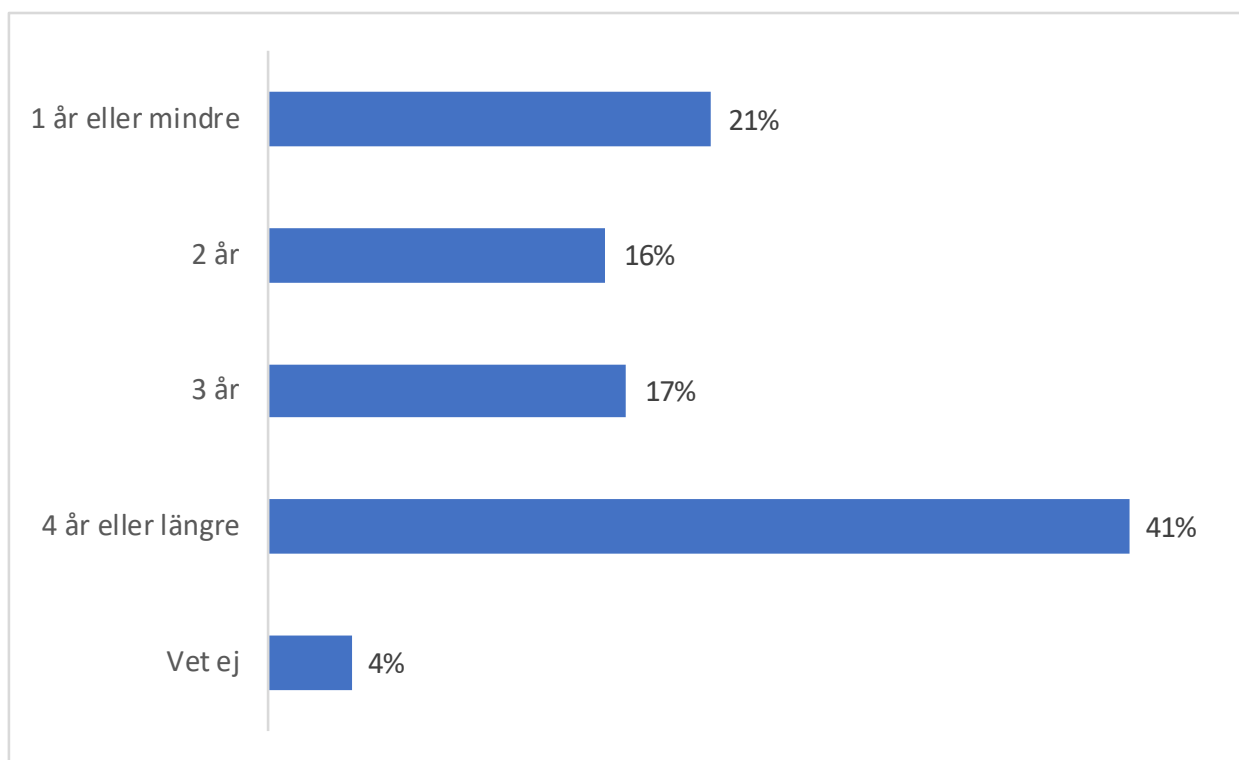
Ingen undergrupp uppvisar signifikanta skillnader gentemot totalen. Notera dock att resultatet är baserat på 142 intervjuer, varför gränsvärdet om 80 intervjuer per undergrupper inte har uppnåtts (se avsnittet om undersökningens genomförande). Med ett större urval är det möjligt att vissa undergrupper skulle uppvisa statistiskt signifikanta skillnader gentemot totalvärdena.

3

BLAND DE SOM INTE HAR RÅD ATT PRIORITERA TANDVÅRDSBESÖK: – Fyra av tio har inte haft råd att prioritera tandvård under 4 år eller längre

FRÅGA

Du svarade att du inte har råd att prioritera de tandvårdsbesök som du behöver idag, hur länge har du inte haft råd?

BAS: De som INTE har råd att prioritera tandvårdsbesök (n=142)

Fyra av tio (41%) bland de som uppgav att de inte har råd att prioritera tandvårdsbesök har inte haft råd på 4 år eller längre. En av fem (21%) har inte haft råd att prioritera de tandvårdsbesök de behöver under 1 år eller mindre.

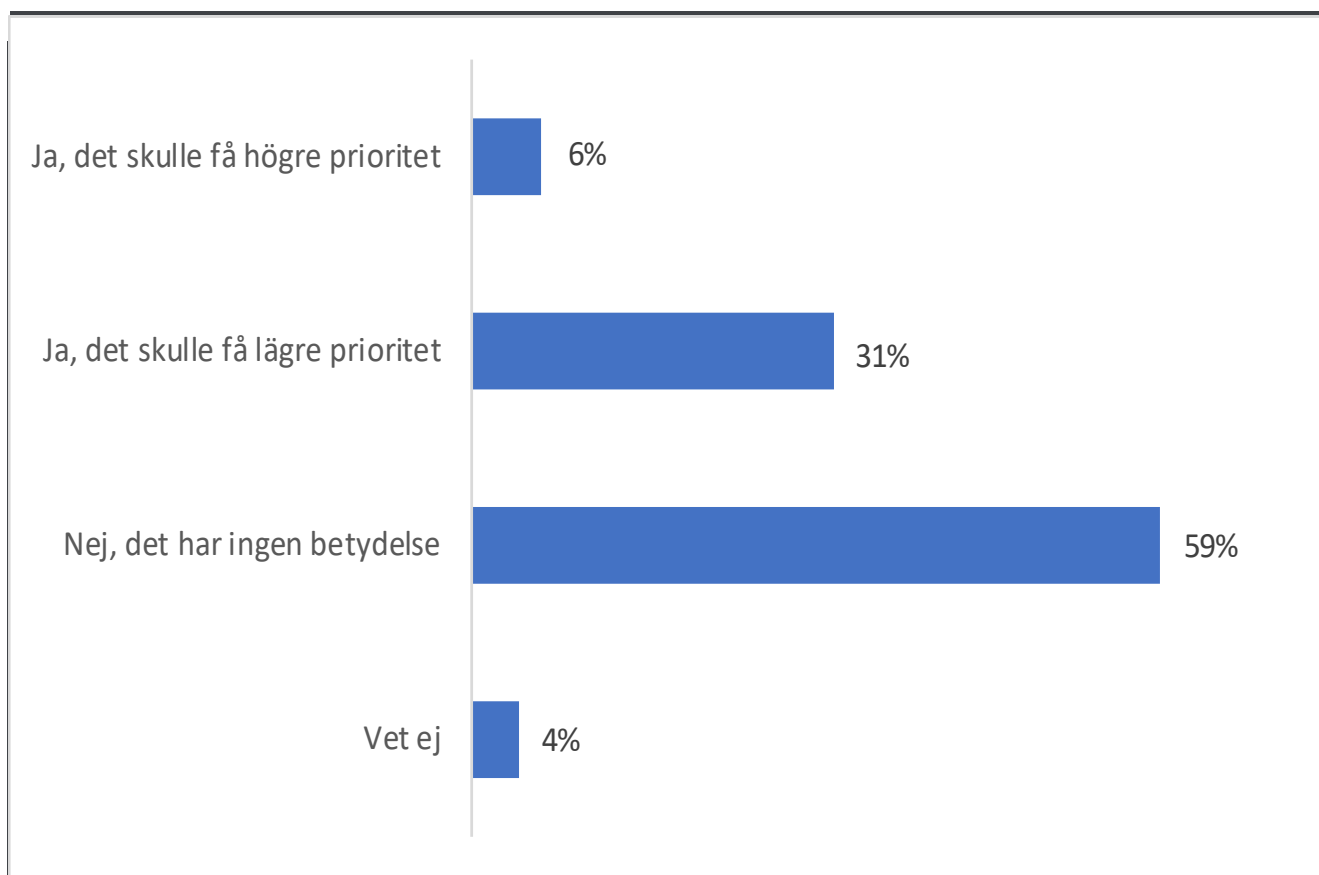
Ingen av undergrupperna uppvisar en signifikant skillnad gentemot totalen. Notera dock att resultatet är baserat på 142 intervjuer, varför gränsvärdet om 80 intervjuer per undergrupper inte har uppnåtts (se avsnittet om undersökningens genomförande). Med ett större urval är det möjligt att vissa undergrupper skulle uppvisa statistiskt signifikanta skillnader gentemot totalvärdena.

4

BLAND DE SOM HAR RÅD ATT PRIORITERA TANDVÅRDSBESÖK:

– Drygt tre av tio uppger att förändrade ekonomiska förutsättningar skulle få dem att nedprioritera tandvård

FRÅGA Om dina ekonomiska förutsättningar förändras och du får sämre ekonomi, exempelvis på grund av höjda räntor, elpriser, matpriser och inflation. Skulle du då prioritera om dina tandvårdsbesök?

SIGNIFIKANTA SKILLNADER MOT TOTALEN FÖLJANDE UNDERGRUPPER SVARAR I HÖGRE GRAD:

Ja, det skulle få högre prioritet (6%)

- Ålder - 65-84 år (9%)
- Man, 65-84 år (10%)
- Utbildning - Gymnasium eller lägre (7%)
- Sysselsättning - Pensionär (11%)

Ja, det skulle få lägre prioritet (31%)

- Ålder - 24-34 år (43%)
- Utbildning - Gymnasium eller lägre (33%)
- Sysselsättning - Arbetare (42%)
- Boende – Villa/radhus (34%)
- Finns hemmaboende barn i hushållet (39%)

Nej, det har ingen betydelse (59%)

- Ålder - 65-84 år (71%)
- Utbildning - Universitet (66%)
- Sysselsättning - Pensionär (71%)
- Boende - Bostadsrätt (70%)
- Finns INTE hemmaboende barn i hushållet (62%)

Bland de som har råd med de tandvårdsbesök de behöver uppgav var tredje (31%) att deras tandvårdsbesök skulle få lägre prioritet om de ekonomiska förutsättningarna förändrades, för sex av tio (59%) skulle en sämre ekonomi inte påverka tandvårdsbesökens prioritet. Flera av undergrupperna uppvisar signifikanta skillnader gentemot de totala värdena.

SAMMANFATTNING

- En majoritet på av svenska befolkningen (83%) uppger att de har råd med de tandvårdsbesök de behöver. Totalt uppgav 15 procent att de inte har råd att prioritera de tandvårdsbesöken de behöver.
- Bland de som inte har råd att prioritera de tandvårdsbesök de behöver uppger drygt varannan (54%) att bortprioriteringen beror på höjda matpriser följt av inflationen (40%). Ytterligare anledningar till varför man behöver prioritera bort sina tandvårdsbesök är högre kostnader för drivmedel (39%), högre elpriser (37%) och höjda räntor (31%).
- Fyra av tio (41%) bland de som uppgav att de inte har råd att prioritera tandvårdsbesök har inte haft råd på 4 år eller längre. En av fem (21%) har inte haft råd att prioritera de tandvårdsbesök de behöver under 1 år eller mindre.
- Bland de som har råd med de tandvårdsbesök de behöver uppgav var tredje (31%) att deras tandvårdsbesök skulle få lägre prioritet om de ekonomiska förutsättningarna förändrades, för sex av tio (59%) skulle en sämre ekonomi inte påverka tandvårdsbesökens prioritet.

**Sveriges Tandläkarförbunds vision och mission:
”Kunskap och kvalitet i världsklass”**

”God livskvalitet börjar i munnen. Sveriges Tandläkarförbund ger tandläkarna förutsättningar att utvecklas professionellt, ständigt höja kvaliteten i svensk tandvård och därmed förbättra den orala hälsan i befolkningen.”

Visionen är förbundets ledstjärna, som vi strävar mot i vårt arbete. Missionen är förbundets uppdrag, ett sätt att beskriva hur vi arbetar för att nå visionen.

Sveriges Tandläkarförbund

Box 1217, 111 82 Stockholm • Österlånggatan 43 • Telefon 08-666 15 00
kansli@tandlakarforbundet.se • www.tandlakarforbundet.se